

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 47/2019-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej spoločnosťou WERNER & Co. s. r. o., Žltá 2/F, Bratislava, konajúcej prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Andreja Wenera, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 48/2016 z 10. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. februára 2018 doručená sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 48/2016 z 10. októbra 2017 (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 13 C 181/2013 z 6. októbra 2015 v napadnutej časti, ktorou súd prvej inštancie rozhodol tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 484 € v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia a určil, že zmluvné dojednanie časti bodu 11 uvedené vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere č. 609200082 z 9. júna 2010, a to *„Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“*, je neplatné z dôvodu neprijateľnosti.

3. Sťažovateľka považuje rozsudok krajského súdu za arbitrárny, pričom porušenie označených základných práv vidí v dvoch rovinách. Podľa jej názoru *„Rozsudok nie je v časti týkajúcej sa nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnený dostatočne, keď všeobecné súdy iba nekriticky prevzali tvrdenia žalobcu a neprihliadli a ak už aj mali opačný právny názor resp. nevysporiadali sa so súdnou judikatúrou uvádzanou sťažovateľom, a to napriek tomu, že išlo aj o rozhodnutia všeobecných súdov vydaných v konaniach, ktorých účastníkom resp. sporovou stranou bol sťažovateľ a dotýkali sa čo do druhu rovnakých zmlúv o úvere a rozsudok v časti posúdenia počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia je arbitrárny.“*.

4. Nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu napáda sťažovateľka touto argumentáciou: *„V danom prípade Rozsudok napriek tomu, že obsahuje právny názor odvolacieho súdu na počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby napriek argumentácii sťažovateľa (či už v rámci prvoinstančného alebo odvolacieho konania), ktoré spolu obsahuje množstvo záverov súdnej judikatúry, dokonca sa špecificky dotýkajúcej sťažovateľa a jeho zmlúv, absolútne a vôbec nereaguje ani čo i len na jeden z týchto*

záverov rozhodovacej praxe a obsahuje len vlastný právny názor odvolacieho súdu (azda s výnimkou argumentu o neaplikácii zásady neznalosť zákona neospravedlňuje v prípade žalobcu ako spotrebiteľa) bez toho, aby sa so skoršou odlišnou rozhodovacou praxou vysporiadal v tom zmysle, prečo sa od nej odchyľil. Najväčším nedostatkom tohto rozsudku je úplná absencia reakcie na argumenty obsiahnuté v predložennom rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré podporovalo argumentáciu sťažovateľa, aj keď išlo o dovtedy nepublikované rozhodnutie...

Tým, že všeobecné súdy ignorovali existenciu súdnej judikatúry v prospech sťažovateľa a na druhej strane nekriticky prevzali do odôvodnenia rozhodnutí argumentáciu žalobcu, ktorý navyše odvíjal počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby od konzultácie resp. upozornenia spotrebiteľského združenia (ničím nepreukázanej, pričom navyše žalobca bol v súdnom konaní zastúpený advokátom, a nie spotrebiteľským združením) neodôvodnene zvýhodnili žalobcu pred sťažovateľom. Nejde iba o formálne pochybenie, pretože má ústavnoprávnu dimenziu.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka pomerne podrobne opisuje relevantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, avšak najmä vo vzťahu k všeobecným záverom, bez bližšej spojitosti k napádanému rozsudku krajského súdu.

5. Tvrdenú arbitrárnosť záverov rozsudku krajského súdu sťažovateľka odôvodňuje takto: *«... je zrejmé, že pre začiatok plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je dôležitý skutkový stav, a teda vedomosť oprávneného o skutočnosti a nie právna kvalifikácia, teda vedomosť žalobcu o právnych predpisoch.*

Skutkový stav tu spočíva v skutočnostiach, že a) žalobca vedel, že zmluvu so sťažovateľom uzatvára ako spotrebiteľ (vzhľadom na to, že úver mienil použiť na súkromný účel, a nie výkon povolania); b) žalobca vedel, že uhradza platby sťažovateľovi a c) žalobca vedel, kedy vrátil sťažovateľovi istinu a kedy a v akom rozsahu ju „preplatil“.

Aj keby bola pre predmetnú vec dôležitá znalosť právnych predpisov žalobcom, platilo by nasledovné: Podľa ustanovenia § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to

týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná.

Sťažovateľ je na základe hore uvedeného presvedčený, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne, a keď odvolací súd nesprávne: a) posúdil ako okamih rozhodný pre plynutie objektívnej premlčacej doby úhrady úveru a b) posúdil ako okamih rozhodný pre plynutie subjektívnej premlčacej doby v konaní žalobcom nepreukázané upozornenie spotrebiteľského združenia na právnu kvalifikáciu zmluvy, ktorú žalobca uzavrel so sťažovateľom, konal v rozpore s ustálenou súdnou judikatúrou v tejto veci (dokonca sa aj výslovne týkajúcej sťažovateľa a jeho zmlúv o úvere), a teda jeho rozhodnutie je arbitrárne.»

Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka poukazuje na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré podľa jej názoru na základe obdobného skutkového stavu rozhodli odlišne než krajský súd napadnutým rozsudkom.

6. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru rozsudkom krajského súdu, zrušil napádaný rozsudok krajského súdu, vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Listina v čl. 36 ods. 1 zakotvuje obsahovo zhodné základné právo.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

12. Podstatu sťažnosti tvorí námietka sťažovateľky, že krajský súd nesprávne právne posúdil ňou vznesenú námietku premlčania a navyše napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil, keď nedal odpovede na zásadné skutkové a právne otázky. Z uvedených dôvodov ústavný súd skúmal obsah sťažnosti a napadnutého rozsudku krajského súdu v tom smere, či konajúcim súdom zvolená interpretácia právnych predpisov nebola neodôvodnená až do takej miery, že by to mohlo mať za následok porušenie označených základných práv.

13. Ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľky do veľkej miery kopírujú jej odvolacie dôvody voči rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými sa krajský súd vysporiadal týmto spôsobom: *„Tak ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, súd prvej inštancie nezamietol návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia, z dôvodu námietky premlčania vznesenej žalovaným, ktorú považoval za nedôvodnú, správne vychádzal z ustanovenia § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd udáva, že začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je s poukazom na uvedené potrebné viazať na okamih úhrad žalobcom. Keďže bezdôvodné obohatenie tvorí jeden celok, rozhodujúce je kedy bezdôvodné obohatenie skončilo. S poukazom na uvedené začala objektívna 3-ročná premlčacia lehota plynúť od vykonania poslednej úhrady t.j. od 17. 06. 2011, odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Návrh bol podaný v objektívnej premlčacej dobe dňa 05. 08. 2013. Subjektívna premlčacia doba na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia začína plynúť odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, že bol neoprávnený majetkový prospech získaný. Žalobca uviedol, že sa o tom, že v zmluve je rozpor so zákonom dozvedel, vtedy, kedy mu vzhľadom na iné uzatvorené zmluvy o úvere hrozilo, že príde o byt a v roku 2013 kontaktoval spotrebiteľské združenie, ktoré mu poskytlo pomoc, tieto zmluvy skontrolovalo a teda vedomosť o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie a kto je za toto zodpovedný, nadobudol až v priebehu rokov 2013. Súdny vo svojich rozhodnutiach už judikovali, že síce neznalosť zákona neospravedlňuje, avšak ide*

o spotrebiteľský právny vzťah, žalovaný vystupoval a konal v právnom vzťahu so spotrebiteľom v rozpore so zákonom, resp. v rozpore s princípmi ochrany spotrebiteľa. Sám žalovaný tvrdí, že nejde o zmluvu bez úrokov a poplatkov, teda sám tvrdí, že, nejde o bezdôvodné obohatenie. Tvrdenie žalobcu v odvolaní, že žalobca sa dozvedel skôr, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a že bol neoprávnený majetkový prospech získaný potom (s poukazom aj na tvrdenia žalovaného) nespochybňuje skutkový záver súdu prvej inštancie, že žalobca vedomosť o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie a kto je za toto zodpovedný nadobudol až v priebehu rokov 2013, kedy mu vzhľadom na iné uzatvorené zmluvy o úvere hrozilo, že príde o byt a spotrebiteľské združenie zmluvy skontrolovalo a zistil neoprávnenosť plnenia...

Žalovaný ani v odvolacom konaní nespochybnil, že v úverovej zmluve a v zmluvných podmienkach chýba presný výpočet poplatku (uvedenie konkrétnej výšky úroku a konkretizovanie všetkej administratívy s uvedením konkrétnej výšky poplatku za konkrétny úkon), čo je v rozpore s povinnosťou odbornej starostlivosti dodávateľa. Žalovaný ani v odvolacom konaní ničím nepreukázal, že by zmluvná podmienka ohľadom sporného poplatku za úver bola individuálne dojednaná. Namiesto chýbajúcich údajov o úrokovej sadzbe úveru a ročnej percentuálnej miere nákladov, ktoré sú povinne predpísané náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, žalovaný do samotnej zmluvy uviedol bližšie nešpecifikovanú výšku poplatku. Takto stanovený poplatok je v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa. Pokiaľ žalovaný namietal, že zmluvná podmienka - cena plnenia (úroky) ako taká v zásade nemôže byť posudzovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka, odvolací súd udáva, že v súlade s § 53 ods. 1 OZ to neplatí, ak tieto zmluvné podmienky, ktoré sú vyjadrené neurčito, nejasne a nezrozumiteľne alebo ak neboli individuálne dojednané. Výška poplatku bola 484 €, pri úvere vo výške 500 € na jeden rok, predstavuje 96,8 % z úveru. Spotrebiteľ by mal platiť administratívny poplatok za dodané skutočné plnenie, musí byť preto predmet administratívneho poplatku určitý a musí byť v primeranej výške. Ak tieto atribúty nie sú splnené, spôsobuje to značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd na záver dodáva, že totožná zmluvná podmienka bola už posúdená ako neprijateľná v niekoľkých súdnych sporoch medzi týmito istými stranami sporu, v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje, napríklad na rozsudok Okresného súdu

Banská Bystrica č. k. 14C/181/2013-182 zo dňa 21. 04. 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14CO/740/2015-241 zo dňa 23. 08. 2016 a tiež na rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/185/2013-122 zo dňa 16. 06. 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici Č. k. 16Co/773/2015-182 zo dňa 06. 04. 2017.“

14. K námietkam sťažovateľky ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že konanie a rozhodnutie, v súvislosti s ktorým sťažovateľka namieta porušenie svojich práv, sa týka istiny vo výške 484 €. Ústavný súd už viackrát vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Civilný sporový poriadok v § 422 podmieňuje prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku dosiahnutím určitej stanovenej hodnoty predmetu konania, a tým vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných všeobecnými súdmi v dovolacom konaní, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu (k intenzite IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). Vo veci sťažovateľky o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu celkom zjavne nejde.

15. O výnimočnosti daného prípadu nepresvedčila ústavný súd ani argumentácia sťažovateľky. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že ani názor kontroverzný, s ktorým možno aj nesúhlasiť, nemusí mať intenzitu ústavného porušenia (I. ÚS 725/2016). Vo veci sťažovateľky je výklad subjektívnej lehoty krajským súdom založený na logických úvahách a správnom výklade zákona. Námietka sťažovateľky vo svojej podstate smeruje k posúdeniu skutkového stavu (kedy sa žalobca dozvedel o bezdôvodnom obohatení), nie k právnemu výkladu inštitútu premlčania. Ústavný súd k tomu uvádza, že nie je ďalšou opravnou inštanciou, ktorá by bola oprávnená preskúmať a prehodnocovať skutkový stav, ako to v konečnom dôsledku požaduje sťažovateľka. Ústavný súd opierajúc sa o svoju doterajšiu

judikatúru, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v danej veci nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie právnych záverov krajského súdu.

16. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky, že v iných prípadoch týkajúcich sa obdobnej problematiky použili všeobecné súdy rozdielnu interpretáciu všeobecne záväzných právnych predpisov, ústavný súd zastáva názor, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovacie prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07). Uvedený názor platí o to viac, ak predmetom ústavnej sťažnosti je posúdenie bagateľnej veci (obdobne. I. ÚS 157/08).

17. Ústavný súd neprisvedčuje ani námietke sťažovateľky týkajúcej sa nedostatočného zdôvodnenia napadnutého uznesenia, sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý je dostatočne odôvodnený a má oporu vo vykonanom dokazovaní.

18. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

19. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2019